

Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τρίτο τμήμα)

της 18ης Ιουλίου 2013*

«Σήματα — Κανονισμός (ΕΚ) 207/2009 — Άρθρα 9, παράγραφος 1, στοιχεία β' και γ', 15, παράγραφος 1, και 51, παράγραφος 1, στοιχείο α' — Λόγοι εκπτώσεως — Έννοια της “ουσιαστικής χρήσεως” — Σήμα που χρησιμοποιείται σε συνδυασμό με άλλο σήμα ή ως μέρος σύνθετου σήματος — Χρώμα ή συνδυασμός χρωμάτων υπό τα οποία χρησιμοποιείται το σήμα — Φήμη»

Στην υπόθεση C-252/12,

με αντικείμενο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το Court of Appeal (England & Wales) (Civil Division) (Ηνωμένο Βασίλειο) με απόφαση της 26ης Απριλίου 2012, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 16 Μαΐου 2012, στο πλαίσιο της δίκης

Specsavers International Healthcare Ltd,

Specsavers BV,

Specsavers Optical Group Ltd,

Specsavers Optical Superstores Ltd

κατά

Asda Stores Ltd,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τρίτο τμήμα),

συγκείμενο από τους Μ. Pešič (εισηγητή), πρόεδρο τμήματος, E. Jarašiūnas, A. Ó Caoimh, C. Toader και C. G. Fernlund, δικαστές,

γενική εισαγγελέας: J. Kokott

γραμματέας: L. Hewlett, κύρια υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 20ής Μαρτίου 2013,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

— οι Specsavers International Healthcare Ltd, Specsavers BV, Specsavers Optical Group Ltd και Specsavers Optical Superstores Ltd, εκπροσωπούμενες από τον A. Gold και την K. Mattila, solicitors, καθώς και από τους J. Mellor και A. Speck, QC,

* Γλώσσα διαδικασίας: η αγγλική.

- η Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου, εκπροσωπούμενη από τον L. Christie, επικουρούμενο από τον S. Malynicz, barrister,
- η Γερμανική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον T. Henze καθώς και από τις J. Kemper και V. Cramer,
- η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τον F. Bulst και την J. Samnadda,

κατόπιν της αποφάσεως που έλαβε, αφού άκουσε τη γενική εισαγγελέα, να εκδικάσει την υπόθεση χωρίς ανάπτυξη προτάσεων,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- 1 Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία των άρθρων 9, παράγραφος 1, στοιχεία β' και γ', 15, παράγραφος 1, και 51, παράγραφος 1, στοιχείο α', του κανονισμού (ΕΚ) 207/2009 του Συμβουλίου, της 26ης Φεβρουαρίου 2009, για το κοινοτικό σήμα (ΕΕ L 78, σ. 1).
- 2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο ένδικης διαφοράς μεταξύ των Specsavers International Healthcare Ltd, Specsavers BV, Specsavers Optical Group Ltd και Specsavers Optical Superstores Ltd (στο εξής, από κοινού: όμιλος Specsavers) και της Asda Stores Ltd (στο εξής: Asda) σχετικά με προβαλλόμενη προσβολή κοινοτικών σημάτων που έχει καταχωρίσει ο όμιλος Specsavers.

Το νομικό πλαίσιο

Το διεθνές δίκαιο

- 3 Το άρθρο 5, C, παράγραφοι 1 και 2, της Συμβάσεως για την προστασία της βιομηχανικής ιδιοκτησίας, η οποία υπεγράφη στο Παρίσι στις 20 Μαρτίου 1883, αναθεωρήθηκε τελευταία στη Στοκχόλμη στις 14 Ιουλίου 1967 και τροποποιήθηκε στις 28 Σεπτεμβρίου 1979 (*Recueil des traités des Nations Unies*, τόμος 828, αριθ. 11851, σ. 305, στο εξής: Σύμβαση των Παρισίων), ορίζει τα εξής:

«1) Αν, σε μία χώρα, η χρήση του καταχωρισμένου σήματος είναι υποχρεωτική, η καταχώριση μπορεί να κηρυχθεί άκυρη μόνον μετά από εύλογη προθεσμία και αν ο ενδιαφερόμενος δεν δικαιολογεί τους λόγους απραξίας του.

2) Η χρήση εμπορικού ή βιομηχανικού σήματος από τον δικαιούχο αυτού, υπό τύπον διαφέροντα σε ορισμένα στοιχεία, μη αλλοιούντα τον διακριτικό χαρακτήρα του υπό την μορφή με την οποία καταχωρίστηκε σε μία από τις χώρες της Ενώσεως [για την προστασία της βιομηχανικής ιδιοκτησίας, που ιδρύεται με το άρθρο 1 της συμβάσεως των Παρισίων], δεν επάγεται την ακυρότητα της καταχωρίσεως ούτε μειώνει την προστασία της οποίας τυγχάνει το σήμα.»

Το δίκαιο της Ένωσης

- 4 Η αιτιολογική σκέψη 10 του κανονισμού 207/2009 έχει ως εξής:

«Δικαιολογείται να προστατεύονται τα κοινοτικά σήματα και, έναντι αυτών, κάθε σήμα το οποίο έχει καταχωρισθεί προγενέστερα, μόνον εφόσον τα σήματα αυτά πράγματι χρησιμοποιούνται.»

5 Το άρθρο 7 του κανονισμού αυτού, το οποίο τιτλοφορείται «Απόλυτοι λόγοι απαραδέκτου», ορίζει τα εξής:

«1. Δεν γίνονται δεκτά για καταχώριση:

[...]

β) τα σήματα που στερούνται διακριτικού χαρακτήρα·

γ) τα σήματα που αποτελούνται αποκλειστικά από σημεία ή ενδείξεις που μπορούν να χρησιμεύσουν, στο εμπόριο, προς δήλωση του είδους, της ποιότητας, της ποσότητας, του προορισμού, της αξίας, της γεωγραφικής προέλευσης ή του χρόνου παραγωγής του προϊόντος ή της παροχής της υπηρεσίας ή άλλων χαρακτηριστικών του προϊόντος ή της υπηρεσίας·

δ) τα σήματα που συνίστανται αποκλειστικά από σημεία ή ενδείξεις τα οποία έχουν καταστεί συνήθη στην καθημερινή γλώσσα ή στη θεμιτή και πάγια πρακτική του εμπορίου

[...]

3. Η παράγραφος 1, στοιχεία β', γ' και δ', δεν εφαρμόζεται αν το σήμα έχει αποκτήσει για τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες για τις οποίες ζητείται η καταχώριση διακριτικό χαρακτήρα λόγω της χρήσης που του έχει γίνει.»

6 Κατά το άρθρο 9, παράγραφος 1, του εν λόγω κανονισμού, το οποίο τιτλοφορείται «Δικαίωμα που παρέχει το κοινοτικό σήμα»:

«Το κοινοτικό σήμα παρέχει στον δικαιούχο αποκλειστικό δικαίωμα. Ο δικαιούχος δικαιούται να απαγορεύει σε κάθε τρίτο να χρησιμοποιεί στις συναλλαγές, χωρίς τη συγκατάθεσή του:

[...]

β) κάθε σημείο για το οποίο, λόγω του ταυτοσήμου ή της ομοιότητάς του με το κοινοτικό σήμα και του ταυτοσήμου ή της ομοιότητας των προϊόντων ή υπηρεσιών οι οποίες καλύπτονται από το κοινοτικό σήμα και το σημείο, υπάρχει κίνδυνος σύγχυσης από μέρους του κοινού· ο κίνδυνος σύγχυσεως περιλαμβάνει τον κίνδυνο συσχέτισης με το προγενέστερο σήμα·

γ) σημείο που ταυτίζεται ή ομοιάζει με το κοινοτικό σήμα για προϊόντα ή υπηρεσίες που δεν ομοιάζουν με εκείνες για τις οποίες έχει καταχωρισθεί το κοινοτικό σήμα, εάν αυτό χαιρεί φήμης στην [Ενωση] και η χρησιμοποίηση χωρίς εύλογη αιτία του σημείου θα προσπόριζε αθέμιτο όφελος από το διακριτικό χαρακτήρα ή τη φήμη του κοινοτικού σήματος ή θα έβλαπτε τον εν λόγω διακριτικό χαρακτήρα ή τη φήμη.»

7 Το άρθρο 15, παράγραφος 1, του ίδιου ως άνω κανονισμού, το οποίο τιτλοφορείται «Χρήση του κοινοτικού σήματος», έχει ως εξής:

«Εάν, εντός προθεσμίας πέντε ετών από την καταχώριση, ο δικαιούχος δεν έχει κάνει ουσιαστική χρήση του κοινοτικού σήματος μέσα στην [Ενωση] για τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες για τις οποίες αυτό έχει καταχωρισθεί ή εάν έχει αναστείλει τη χρήση του επί μια συνεχή πενταετία, το κοινοτικό σήμα υπόκειται στις κυρώσεις που προβλέπονται στον παρόντα κανονισμό, εκτός εάν υπάρχει εύλογος αιτία για τη μη χρήση.

Κατά την έννοια του πρώτου εδαφίου, ως χρήση θεωρείται επίσης:

α) η χρήση του κοινοτικού σήματος υπό μορφή που διαφέρει ως προς στοιχεία τα οποία όμως δεν μεταβάλλουν το διακριτικό χαρακτήρα του σήματος στην καταχωρισμένη του μορφή·

[...]».

8 Το άρθρο 51, παράγραφος 1, του κανονισμού 207/2009, το οποίο τιτλοφορείται «Λόγοι έκπτωσης», προβλέπει τα εξής:

«Ο δικαιούχος του κοινοτικού σήματος κηρύσσεται έκπτωτος των δικαιωμάτων του, μετά από αίτηση που υποβάλλεται στο Γραφείο [Εναρμονίσεως στο πλαίσιο της Εσωτερικής Αγοράς (εμπορικά σήματα, σχέδια και υποδείγματα)], ή μετά από ανταγωγή στο πλαίσιο αγωγής για παραποίηση/απομίμηση:

α) εάν, επί διάστημα πέντε συνεχών ετών, δεν έχει γίνει ουσιαστική χρήση του σήματος στην [Ενωση] για τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες για τις οποίες έχει καταχωρισθεί και δεν υπάρχει εύλογη αιτία για τη μη χρήση· κανείς δεν μπορεί ωστόσο να επικαλεστεί την έκπτωση του δικαιούχου εκ των δικαιωμάτων του, εάν, κατά το διάστημα που μεσολαβεί μεταξύ της λήξης αυτής της περιόδου και της υποβολής της αίτησης ή της άσκησης ανταγωγής, υπήρξε έναρξη ή επανάληψη της ουσιαστικής χρήσης του σήματος· πάντως, η έναρξη ή επανάληψη της χρήσης, εντός προθεσμίας τριών μηνών πριν από την υποβολή της αίτησης ή την άσκηση ανταγωγής, η οποία δεν αρχίζει να προσμετράται πριν από τη συμπλήρωση της συνεχούς πενταετίας μη χρήσης, δεν λαμβάνεται υπόψη, αν οι προπαρασκευαστικές ενέργειες για την έναρξη ή την επανάληψη της χρήσης συνέβησαν μόνον αφού έλαβε γνώση ο δικαιούχος ότι θα μπορούσε να υποβληθεί η αίτηση ή να ασκηθεί η ανταγωγή·

[...]».

Το ιστορικό της διαφοράς της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

9 Τον Οκτώβριο του 2009, η Asda, η οποία διατηρεί αλυσίδα υπεραγορών, άρχισε διαφημιστική εκστρατεία για οπτικά είδη στοχεύοντας τον όμιλο Specsavers, ο οποίος, αφενός, διατηρεί τη μεγαλύτερη αλυσίδα καταστημάτων οπτικών ειδών στο Ηνωμένο Βασίλειο και, αφετέρου, είναι ο κύριος ανταγωνιστής της Asda. Η Asda χρησιμοποίησε στο πλαίσιο της διαφημιστικής αυτής εκστρατείας τις διαφημιστικές φράσεις «Be a real spec saver at Asda» και «Spec savings at ASDA», καθώς και τους εξής λογότυπους:

10 Στις 19 Οκτωβρίου 2009, λίγο χρόνο μετά την έναρξη της διαφημιστικής αυτής εκστρατείας, η Specsavers άσκησε, ενώπιον του High Court of Justice (England & Wales) (Civil division), αγωγή κατά της Asda, επικαλούμενη την προσβολή των εξής κοινοτικών σημάτων:

- των κοινοτικών λεκτικών σημάτων υπ' αριθ. 1321298 και 3418928, τα οποία συνίστανται στη λέξη «Specsavers»·
- των κοινοτικών εικονιστικών σημάτων υπ' αριθ. 449256 και 1321348, τα οποία αφορούν το εξής σημείο (στο εξής: σήματα με σκιασμένο λογότυπο):

- του κοινοτικού εικονιστικού σήματος υπ' αριθ. 5608385, το οποίο αφορά το εξής σημείο:

- και του κοινοτικού εικονιστικού σήματος υπ' αριθ. 1358589, το οποίο αφορά το εξής σημείο (στο εξής: σήμα χωρίς λεκτικό σημείο):

11 Το High Court of Justice (England & Wales), με απόφαση της 6ης Οκτωβρίου 2010, έκρινε ότι η Asda δεν είχε προσβάλει τα κοινοτικά σήματα του ομίλου Specsavers. Επιπλέον, το δικαιοδοτικό αυτό όργανο κήρυξε την έκπτωση από το δικαίωμα επί του σήματος χωρίς λεκτικό σημείο λόγω μη χρήσεως. Ο όμιλος Specsavers προσέφυγε κατά της απόφασής αυτής ενώπιον του Court of Appeal (England & Wales) (Civil Division).

12 Με απόφαση της 31ης Ιανουαρίου 2012, το αιτούν δικαστήριο αποφάνθηκε επί της διαφοράς όσον αφορά την προβαλλόμενη προσβολή των κοινοτικών λεκτικών σημάτων υπ' αριθ. 1321298 και 3418928 καθώς και των κοινοτικών εικονιστικών σημάτων υπ' αριθ. 449256, 1321348 και 5608385 του ομίλου Specsavers. Έκρινε ότι ο όμιλος αυτός είχε δικαίωμα, βάσει των σημάτων του και σύμφωνα με το άρθρο 9, παράγραφος 1, στοιχείο γ', του κανονισμού 207/2009, να απαγορεύσει στην Asda τη χρήση των διαφημιστικών φράσεων «Be a real spec saver at Asda» και «Spec savings at Asda» καθώς και του λογοτύπου που χρησιμοποίησε η Asda στο πλαίσιο της διαφημιστικής της εκστρατείας.

13 Το αιτούν δικαστήριο έκρινε, αντιθέτως, ότι προκειμένου να αποφανθεί επί της πτυχής της διαφοράς που αφορά το σήμα χωρίς λεκτικό σημείο, είναι αναγκαία η υποβολή ερωτημάτων προς το Δικαστήριο επί των εξής ζητημάτων.

14 Αφενός, καθόσον η Asda ζήτησε την έκπτωση λόγω μη χρήσεως από το δικαιώματα στο σήμα χωρίς λεκτικό σημείο, το αιτούν δικαστήριο διερωτάται αν η χρήση των σημάτων με σκιασμένο λογότυπο μπορεί να αποτελεί χρήση του σήματος χωρίς λεκτικό σημείο.

- 15 Αφετέρου, το αιτούν δικαστήριο ζητεί να διευκρινιστεί αν η ενισχυμένη φήμη του σχήματος σε πράσινο χρώμα, το οποίο είναι το χρώμα στο οποίο ο όμιλος Specsavers πάντοτε χρησιμοποιούσε το σήμα χωρίς λεκτικό σημείο, μπορεί να ληφθεί υπόψη στο πλαίσιο του άρθρου 9, παράγραφος 1, στοιχεία β' και γ', του κανονισμού 207/2009, παρά το γεγονός ότι το εν λόγω σήμα έχει καταχωριστεί μόνο σε ασπρόμαυρη μορφή. Το αιτούν δικαστήριο εκτιμά ότι τούτο είναι δυνατό, αλλά κρίνει εντούτοις ότι το δίκαιο της Ένωσης χρήζει ερμηνείας ως προς το σημείο αυτό.
- 16 Υπό τις περιστάσεις αυτές, το Court of Appeal (England & Wales) (Civil Division) αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα εξής προδικαστικά ερωτήματα:

«1) Στην περίπτωση που έμπορος έχει καταχωρίσει χωριστά κοινοτικά σήματα για

- α) εικονιστικό σημείο και
- β) λεκτικό σημείο

και χρησιμοποιεί τα δύο από κοινού, συνιστά τέτοια χρήση, χρήση του εικονιστικού σημείου κατά την έννοια των άρθρων 15 και 51 του κανονισμού 207/2009; Σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως, πώς πρέπει να εκτιμηθεί το ζήτημα της χρήσεως του εικονιστικού σήματος; [...]

2) Υπάρχει διαφοροποίηση αν:

- α) το λεκτικό σήμα τίθεται πάνω από το εικονιστικό σημείο;
- β) ο έμπορος έχει επίσης καταχωρίσει ως κοινοτικό σήμα σύνθετο σχήμα, το οποίο περιλαμβάνει το εικονιστικό σημείο και το λεκτικό σήμα;

3) Εξαρτάται η απάντηση [στο πρώτο και το δεύτερο ερώτημα] από το αν ο μέσος καταναλωτής αντιλαμβάνεται το εικονιστικό σημείο και τις λέξεις[, αφενός] ως χωριστά σημεία [ή, αφετέρου] ως έχοντα το καθένα ανεξάρτητο διακριτικό χαρακτήρα; Αν ναι, κατά ποίο τρόπο;

4) Στην περίπτωση που η καταχώριση κοινοτικού σήματος δεν έχει γίνει με χρώμα, αλλά ο δικαιούχος του το έχει χρησιμοποιήσει εκτενώς σε ορισμένο χρώμα ή συνδυασμό συγκεκριμένων χρωμάτων, ώστε να έχει συνδεθεί πλέον στην αντίληψη σημαντικού μέρους του κοινού (σε τμήμα και όχι σε ολόκληρη την Ένωση) με αυτό το χρώμα ή συνδυασμό χρωμάτων, είναι το χρώμα ή τα χρώματα με τα οποία η εφεσίβλητη χρησιμοποιεί το επίμαχο σημείο κρίσιμο στοιχείο κατά τη συνολική εκτίμηση [είτε] του κινδύνου συγχύσεως κατά το άρθρο 9, παράγραφος 1, στοιχείο β', [είτε] του αθέμιτου οφέλους κατά το άρθρο 9, παράγραφος 1, στοιχείο γ', [του κανονισμού αυτού]; Σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως, κατά ποίο τρόπο;

5) Σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως, είναι κρίσιμο, ως μέρος της συνολικής εκτιμήσεως, ότι η ίδια η εφεσίβλητη συνδέεται στην αντίληψη σημαντικού μέρους του κοινού με το χρώμα ή τον συνδυασμό συγκεκριμένων χρωμάτων που χρησιμοποιεί για το επίμαχο σημείο;»

Επί των προδικαστικών ερωτημάτων

Επί των τριών πρώτων ερωτημάτων

- 17 Με τα τρία πρώτα ερωτήματα, τα οποία αρμόζει να εξεταστούν από κοινού, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί εάν η προϋπόθεση της ουσιαστικής χρήσεως κοινοτικού σήματος κατά την έννοια των άρθρων 15, παράγραφος 1, και 51, παράγραφος 1, στοιχείο α', του κανονισμού

207/2009 πληρούται στην περίπτωση που κοινοτικό εικονιστικό σήμα χρησιμοποιείται μόνο από κοινού με κοινοτικό λεκτικό σήμα το οποίο τίθεται πάνω από αυτό, ενώ, επιπροσθέτως, ο συνδυασμός αυτών των δύο σημάτων έχει επίσης καταχωριστεί ως κοινοτικό σήμα.

- 18 Όλοι οι μετέχοντες στη διαδικασία που υπέβαλαν παρατηρήσεις ενώπιον του Δικαστηρίου υποστηρίζουν, κατ' ουσίαν, ότι η χρήση κοινοτικού εικονιστικού σήματος από κοινού με άλλο λεκτικό σήμα το οποίο τίθεται πάνω από αυτό μπορεί να αποτελεί ουσιαστική χρήση κατά την έννοια των άρθρων 15, παράγραφος 1, και 51, παράγραφος 1, στοιχείο α', του κανονισμού 207/2009, εφόσον το εν λόγω εικονιστικό σήμα διατηρεί αυτοτελή διακριτικό ρόλο στο συνολικό σχήμα.
- 19 Πρέπει να διευκρινιστεί, κατ' αρχάς, ότι κατάσταση όπως αυτή της κύριας δίκης, κατά την οποία λεκτικό σήμα τίθεται πάνω από εικονιστικό σήμα, εμπίπτει στην περίπτωση που προβλέπεται στην παράγραφο 1, δεύτερο εδάφιο, στοιχείο α', του άρθρου 15 του κανονισμού 207/2009, δηλαδή την περίπτωση χρήσεως του κοινοτικού σήματος υπό μορφή που διαφέρει από την καταχωρισμένη του μορφή.
- 20 Πράγματι, το γεγονός ότι το λεκτικό σημείο «Specsavers» τίθεται πάνω από το σήμα χωρίς λεκτικό σημείο τροποποιεί τη μορφή υπό την οποία το σήμα αυτό καταχωρίστηκε, καθόσον δεν πρόκειται για απλή παράθεση, δεδομένου ότι το λεκτικό σήμα καλύπτει έτσι ορισμένα τμήματα του σήματος χωρίς λεκτικό σημείο.
- 21 Στη συνέχεια, πρέπει να επισημανθεί ότι από το γράμμα του άρθρου 15, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, στοιχείο α', του κανονισμού 207/2009 προκύπτει ευθέως ότι η χρήση του σήματος υπό μορφή που διαφέρει από τη μορφή υπό την οποία καταχωρίστηκε θεωρείται χρήση κατά την έννοια του πρώτου εδαφίου του ως άνω άρθρου, εφόσον δεν μεταβάλλεται ο διακριτικός χαρακτήρας του σήματος στην καταχωρισμένη του μορφή.
- 22 Ο διακριτικός χαρακτήρας σήματος, κατά την έννοια του κανονισμού 207/2009, σημαίνει ότι το σήμα αυτό καθιστά δυνατή την ταυτοποίηση του προϊόντος ως προς το οποίο ζητήθηκε η καταχώριση ως προερχόμενου από συγκεκριμένη επιχείρηση και, επομένως, τη διάκριση του προϊόντος αυτού από αντίστοιχα προϊόντα άλλων επιχειρήσεων (βλ., υπ' αυτή την έννοια, αποφάσεις της 29ης Απριλίου 2004, C-468/01 P έως C-472/01 P, Procter & Gamble κατά ΓΕΕΑ, Συλλογή 2004, σ. I-5141, σκέψη 32· της 8ης Μαΐου 2008, C-304/06 P, Eurohygo κατά ΓΕΕΑ, Συλλογή 2008, σ. I-3297, σκέψη 66, και της 12ης Ιουλίου 2012, C-311/11 P, Smart Technologies κατά ΓΕΕΑ, σκέψη 23).
- 23 Ο διακριτικός αυτός χαρακτήρας ορισμένου σήματος μπορεί να προέλθει τόσο από τη χρήση, ως μέρους καταχωρισμένου σήματος, ενός στοιχείου του σήματος αυτού όσο και από τη χρήση χωριστού σήματος σε συνδυασμό με καταχωρισμένο σήμα. Σε αμφότερες τις περιπτώσεις, αρκεί οι ενδιαφερόμενοι να αναγνωρίζουν πράγματι, λόγω της χρήσεως αυτής, το προϊόν ή την υπηρεσία ως προερχόμενα από συγκεκριμένη επιχείρηση (βλ., κατ' αναλογία, απόφαση της 7ης Ιουλίου 2005, C-353/03, Nestlé, Συλλογή 2005, σ. I-6135, σκέψη 30).
- 24 Κατά συνέπεια, η χρήση του σήματος χωρίς λεκτικό σημείο με το λεκτικό σημείο «Specsavers» πάνω σε αυτό, ακόμη και αν τελικά αντιστοιχεί σε χρήση του ως μέρους καταχωρισμένου σήματος ή σε συνδυασμό με αυτό, μπορεί να θεωρηθεί ότι αποτελεί ουσιαστική χρήση του ίδιου του σήματος χωρίς λεκτικό σημείο εφόσον το εν λόγω σήμα όπως καταχωρίστηκε, δηλαδή χωρίς μέρος του να αποκρύπτεται από το λεκτικό σημείο «Specsavers» τιθέμενο πάνω από αυτό, παραπέμπει πάντοτε υπ' αυτή τη μορφή στα προϊόντα του ομίλου Specsavers τα οποία αφορά η καταχώριση, πράγμα που εναπόκειται στο αιτούν δικαστήριο να εκτιμήσει.
- 25 Το συμπέρασμα αυτό δεν επηρεάζεται από το γεγονός ότι το λεκτικό σημείο «Specsavers» καθώς και ο συνδυασμός του λογοτύπου χωρίς λεκτικό σημείο με το λεκτικό σημείο «Specsavers» πάνω από αυτόν έχουν επίσης καταχωριστεί ως κοινοτικά σήματα.

- 26 Πράγματι, το Δικαστήριο έχει ήδη κρίνει ότι η προϋπόθεση περί ουσιαστικής χρήσεως ενός σήματος, κατά την έννοια του άρθρου 15, παράγραφος 1, του κανονισμού 207/2009, ενδέχεται να πληρούται στην περίπτωση που σήμα χρησιμοποιείται μόνον μέσω άλλου σύνθετου σήματος, ή χρησιμοποιείται μόνον από κοινού με άλλο σήμα, ο δε συνδυασμός των δύο αυτών σημάτων έχει, επιπλέον, καταχωρισθεί, αυτός καθαυτός, ως σήμα, εφόσον το σήμα εξακολουθεί να εκλαμβάνεται ως ένδειξη της προελεύσεως του συγκεκριμένου προϊόντος (βλ., υπ' αυτή την έννοια, απόφαση της 18ης Απριλίου 2013, C-12/12, Colloseum Holding, σκέψεις 35 και 36).
- 27 Εξάλλου, το Δικαστήριο έχει επίσης κρίνει, όσον αφορά το άρθρο 10, παράγραφος 2, στοιχείο α', της πρώτης οδηγίας 89/104/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 21ης Δεκεμβρίου 1988, για την προσέγγιση των νομοθεσιών των κρατών μελών περί σημάτων (ΕΕ L 40, σ. 1), διάταξη η οποία αντιστοιχεί, κατ' ουσίαν, στο άρθρο 15, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, στοιχείο α', του κανονισμού 207/2009, ότι ο δικαιούχος ενός σήματος μπορεί να προβάλλει, προκειμένου να αποδείξει τη χρήση του σήματος υπό την έννοια της εν λόγω διατάξεως, ότι χρησιμοποίησε το σήμα του υπό μορφή η οποία διαφέρει από εκείνη με την οποία το σήμα έχει καταχωρισθεί, χωρίς όμως η εν λόγω διαφοροποίηση να μεταβάλλει τον διακριτικό χαρακτήρα του σήματος και παρά το γεγονός ότι η διαφορετική αυτή μορφή έχει επίσης καταχωρισθεί, αυτή καθαυτή, ως σήμα (απόφαση της 25ης Οκτωβρίου 2012, C-553/11, Rintisch, σκέψη 30).
- 28 Τα επιχειρήματα βάσει των οποίων το Δικαστήριο ερμήνευσε υπ' αυτή την έννοια το άρθρο 10, παράγραφος 2, στοιχείο α', της οδηγίας 89/104 ισχύουν *mutatis mutandis* στο πλαίσιο του άρθρου 15, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, στοιχείο α', του κανονισμού 207/2009.
- 29 Η ερμηνεία αυτή ενισχύεται ειδικότερα από τον σκοπό που επιδιώκει το άρθρο 15, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, στοιχείο α', του κανονισμού 207/2009 το οποίο, αποφεύγοντας να απαιτήσει πλήρη συμβατότητα μεταξύ της μορφής με την οποία χρησιμοποιείται το σήμα στο εμπόριο και εκείνης με την οποία καταχωρίστηκε, επιδιώκει να παράσχει στον δικαιούχο του σήματος, στο πλαίσιο της εμπορικής εκμεταλλεύσεως του σήματός του, τη δυνατότητα να το διαφοροποιήσει κατά τρόπο που, χωρίς να μεταβάλλει τον διακριτικό χαρακτήρα του, διευκολύνει την προσαρμογή του στις απαιτήσεις εμπορίας και προωθήσεως των οικείων προϊόντων ή υπηρεσιών στην αγορά. Ο σκοπός αυτός θα διακυβευόταν αν, για την απόδειξη της χρήσεως του καταχωρισθέντος σήματος, επιβαλλόταν η περαιτέρω προϋπόθεση να μην έχει καταχωρισθεί ως σήμα αυτή καθαυτή η διαφορετική μορφή με την οποία το εν λόγω σήμα χρησιμοποιείται (βλ., κατ' αναλογία, προπαρατεθείσα απόφαση Rintisch, σκέψεις 21 και 22).
- 30 Κατά τα λοιπά, η ερμηνεία αυτή του άρθρου 15, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, στοιχείο α', του κανονισμού 207/2009 συνάδει προς το άρθρο 5, C, παράγραφος 2, της Συμβάσεως των Παρισίων καθόσον από κανένα στοιχείο της διατάξεως αυτής δεν προκύπτει ότι η καταχώριση σημείου ως σήματος έχει ως συνέπεια ότι η χρήση του σημείου αυτού δεν μπορεί πλέον να προβληθεί ως απόδειξη της χρήσεως άλλου καταχωρισθέντος σήματος από το οποίο διαφέρει μόνον κατά τρόπο μη μεταβάλλοντα τον διακριτικό χαρακτήρα του τελευταίου αυτού σήματος (βλ. προπαρατεθείσα απόφαση Rintisch, σκέψη 23).
- 31 Λαμβανομένων υπόψη όλων των ανωτέρω σκέψεων, στα τρία πρώτα ερωτήματα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι τα άρθρα 15, παράγραφος 1, και 51, παράγραφος 1, στοιχείο α', του κανονισμού 207/2009 έχουν την έννοια ότι η προϋπόθεση της «ουσιαστικής χρήσεως» κατά την έννοια των διατάξεων αυτών ενδέχεται να πληρούται στην περίπτωση που κοινοτικό εικονιστικό σήμα χρησιμοποιείται μόνο από κοινού με κοινοτικό λεκτικό σήμα το οποίο τίθεται πάνω από αυτό, ενώ, επιπροσθέτως, ο συνδυασμός των δύο σημάτων αυτών έχει επίσης καταχωρισθεί ως κοινοτικό σήμα, εφόσον η διαφοροποίηση μεταξύ της μορφής με την οποία το σήμα χρησιμοποιείται και εκείνης με την οποία το σήμα αυτό έχει καταχωρισθεί δεν μεταβάλλει τον διακριτικό χαρακτήρα του εν λόγω σήματος όπως αυτό καταχωρίστηκε.

Επί του τέταρτου ερωτήματος

- 32 Με το τέταρτο ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ζητεί να διευκρινιστεί αν το άρθρο 9, παράγραφος 1, στοιχεία β' και γ', του κανονισμού 207/2009 έχει την έννοια ότι, στην περίπτωση που η καταχώριση κοινοτικού σήματος δεν έχει γίνει με χρώμα, αλλά ο δικαιούχος του το έχει χρησιμοποιήσει εκτενώς σε ορισμένο χρώμα ή συνδυασμό συγκεκριμένων χρωμάτων, ώστε να έχει πλέον συσχετιστεί, κατά την αντίληψη σημαντικού μέρους του κοινού, με αυτό το χρώμα ή συνδυασμό χρωμάτων, το χρώμα ή τα χρώματα, τα οποία τρίτος χρησιμοποιεί για τη παρουσίαση σημείου το οποίο φέρεται ότι προσβάλλει το σήμα αυτό, είναι στοιχείο που ασκεί επιρροή στο πλαίσιο της σφαιρικής εκτιμήσεως του κινδύνου συγχύσεως ή της σφαιρικής εκτιμήσεως του αθέμιτου οφέλους κατά την έννοια των διατάξεων αυτών.
- 33 Ο όμιλος Specsavers και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή προτείνουν να δοθεί καταφατική απάντηση στο ερώτημα αυτό, ενώ η Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου εκτιμά, αντιθέτως, ότι στο ερώτημα αυτό πρέπει να δοθεί αρνητική απάντηση.
- 34 Όσον αφορά, πρώτον, την εξέταση του κινδύνου συγχύσεως κατά την έννοια του άρθρου 9, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού 207/2009, πρέπει να υπομνησθεί ότι, κατά πάγια νομολογία, η ύπαρξη κινδύνου συγχύσεως του κοινού πρέπει να εκτιμάται σφαιρικά, λαμβανομένων υπόψη όλων των στοιχείων που ασκούν επιρροή στη συγκεκριμένη περίπτωση (βλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις της 11ης Νοεμβρίου 1997, C-251/95, SABEL, Συλλογή 1997, σ. I-6191, σκέψη 22· της 6ης Οκτωβρίου 2005, C-120/04, Medion, Συλλογή 2005, σ. I-8551, σκέψη 27, και της 12ης Ιουνίου 2007, C-334/05 P, ΓΕΕΑ κατά Shaker, Συλλογή 2007, σ. I-4529, σκέψη 34).
- 35 Το Δικαστήριο έχει επίσης κρίνει επανειλημμένως ότι η σφαιρική εκτίμηση του κινδύνου συγχύσεως πρέπει, καθόσον αφορά την οπτική, φωνητική ή εννοιολογική ομοιότητα των επίμαχων σημάτων, να στηρίζεται στη συνολική εντύπωση που αυτά προκαλούν, λαμβανομένων υπόψη ιδίως των διακριτικών και προεχόντων στοιχείων τους. Ο τρόπος με τον οποίο αντιλαμβάνεται τα σήματα ο μέσος καταναλωτής των επίμαχων προϊόντων ή υπηρεσιών έχει καθοριστική σημασία κατά τη σφαιρική εκτίμηση του εν λόγω κινδύνου. Συναφώς, ο μέσος καταναλωτής προσλαμβάνει συνήθως ένα σήμα ως μία ολότητα και δεν επιδίδεται σε εξέταση των διαφόρων λεπτομερειών του (βλ., μεταξύ άλλων, προπαρατεθείσες αποφάσεις SABEL, σκέψη 23· Medion, σκέψη 28, και ΓΕΕΑ κατά Shaker, σκέψη 35).
- 36 Από τη νομολογία του Δικαστηρίου προκύπτει, επιπλέον, ότι ο κίνδυνος συγχύσεως είναι υψηλότερος, όσο εντονότερος είναι ο διακριτικός χαρακτήρας. Έτσι, τα σήματα που έχουν έντονο διακριτικό χαρακτήρα, είτε από τη φύση τους είτε λόγω του ότι είναι γνωστά στην αγορά, απολαύουν προστασίας μεγαλύτερης απ' ό,τι εκείνα των οποίων ο διακριτικός χαρακτήρας είναι ασθενέστερος (απόφαση της 29ης Σεπτεμβρίου 1998, C-39/97, Canon, Συλλογή 1998, σ. I-5507, σκέψη 18).
- 37 Πάντως, στην περίπτωση τουλάχιστον που πρόκειται για σήμα το οποίο έχει καταχωριστεί, όχι υπό συγκεκριμένο ή χαρακτηριστικό συνδυασμό χρωμάτων, αλλά σε λευκό και μαύρο, το χρώμα ή ο συνδυασμός χρωμάτων με τα οποία το σήμα πράγματι χρησιμοποιείται, στη συνέχεια, επηρεάζει τον τρόπο με τον οποίο ο μέσος καταναλωτής των οικείων προϊόντων αντιλαμβάνεται το σήμα αυτό και, κατά συνέπεια, ενδέχεται να ενισχύσει τον κίνδυνο συγχύσεως ή συσχετίσεως μεταξύ του προγενέστερου σήματος και του σημείου που φέρεται ότι προσβάλλει το σήμα αυτό.
- 38 Υπό τις συνθήκες αυτές, δεν θα ήταν εύλογο να θεωρηθεί ότι το γεγονός ότι τρίτος χρησιμοποιεί για τη παρουσίαση σημείου το οποίο φέρεται ότι προσβάλλει προγενέστερο κοινοτικό σήμα χρώμα ή συνδυασμό χρωμάτων που έχει συσχετισθεί, κατά την αντίληψη σημαντικού μέρους του κοινού, με το προγενέστερο αυτό σήμα λόγω της χρήσεως στην οποία έχει προβεί ο δικαιούχος του σε αυτό το χρώμα ή συνδυασμό χρωμάτων, δεν μπορεί να συνεκτιμηθεί στο πλαίσιο της σφαιρικής εκτιμήσεως για τον μοναδικό λόγο ότι το εν λόγω προγενέστερο σήμα έχει καταχωριστεί σε λευκό και μαύρο.

- 39 Όσον αφορά, δεύτερον, την εξέταση του αθέμιτου οφέλους που αντλείται από τον διακριτικό χαρακτήρα ή από τη φήμη του σήματος κατά την έννοια του άρθρου 9, παράγραφος 1, στοιχείο γ', του κανονισμού 207/2009, απαιτείται επίσης σφαιρική εκτίμηση που να λαμβάνει υπόψη όλα τα στοιχεία που ασκούν επιρροή στη συγκεκριμένη περίπτωση, μεταξύ των οποίων καταλέγονται, ιδίως, η ισχύς της φήμης και ο βαθμός του διακριτικού χαρακτήρα του σήματος, ο βαθμός ομοιότητας μεταξύ των συγκρουόμενων σημάτων και μεταξύ των οικείων προϊόντων και υπηρεσιών. Όσον αφορά την ισχύ της φήμης και τον βαθμό του διακριτικού χαρακτήρα του σήματος, το Δικαστήριο έχει κρίνει επίσης ότι όσο εντονότερος είναι ο διακριτικός χαρακτήρας και η φήμη του σήματος αυτού τόσο ευχερέστερα μπορεί να γίνει δεκτό ότι υφίσταται προσβολή (βλ. απόφαση της 18ης Ιουνίου 2009, C-487/07, L'Oréal κ.λπ., Συλλογή 2009, σ. I-5185, σκέψη 44).
- 40 Ως προς το σημείο αυτό, από την απόφαση περί παραπομπής προκύπτει ότι η ομοιότητα μεταξύ των σημάτων του ομίλου Specsavers και των σημείων που χρησιμοποίησε η Asda είχε επιδιωχθεί σκοπίμως προκειμένου να συσχετισθούν οι δύο διακριτικοί τίτλοι στην αντίληψη του κοινού. Πάντως, το γεγονός ότι η Asda χρησιμοποίησε χρώμα παρόμοιο με εκείνο του χρησιμοποιεί ο όμιλος Specsavers με σκοπό να αντλήσει όφελος από τον διακριτικό χαρακτήρα και τη φήμη των σημάτων του ομίλου αυτού είναι στοιχείο το οποίο πρέπει να συνεκτιμηθεί προκειμένου να κριθεί αν μπορεί να διαπιστωθεί η ύπαρξη αθέμιτου οφέλους αντλούμενου από τον διακριτικό χαρακτήρα ή τη φήμη του σήματος (βλ., κατ' αναλογία, προπαρατεθείσα απόφαση L'Oréal κ.λπ., σκέψη 48).
- 41 Κατόπιν των προεκτεθέντων, στο τέταρτο ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 9, παράγραφος 1, στοιχεία β' και γ', του κανονισμού 207/2009 έχει την έννοια ότι, στην περίπτωση που η καταχώριση κοινοτικού σήματος δεν έχει γίνει με χρώμα, αλλά ο δικαιούχος του το έχει χρησιμοποιήσει εκτενώς σε ορισμένο χρώμα ή συνδυασμό συγκεκριμένων χρωμάτων, ώστε να έχει πλέον συσχετισθεί στην αντίληψη σημαντικού μέρους του κοινού με αυτό το χρώμα ή συνδυασμό χρωμάτων, το χρώμα ή τα χρώματα τα οποία τρίτος χρησιμοποιεί για τη παρουσίαση σημείου το οποίο φέρεται ότι προσβάλλει το σήμα αυτό ασκούν επιρροή στο πλαίσιο της σφαιρικής εκτιμήσεως του κινδύνου συγχύσεως ή της σφαιρικής εκτιμήσεως του αθέμιτου οφέλους κατά την έννοια της διατάξεως αυτής.

Επί του πέμπτου ερωτήματος

- 42 Με το πέμπτο ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ζητεί να διευκρινιστεί αν το άρθρο 9, παράγραφος 1, στοιχεία β' και γ', του κανονισμού 207/2009 έχει την έννοια ότι το γεγονός ότι ο τρίτος που χρησιμοποιεί σημείο το οποίο φέρεται ότι προσβάλλει το καταχωρισμένο σήμα συσχετίζεται και ο ίδιος, κατά την αντίληψη σημαντικού μέρους του κοινού, με το χρώμα ή τον συνδυασμό συγκεκριμένων χρωμάτων που χρησιμοποιεί για το επίμαχο σημείο είναι στοιχείο που ασκεί επιρροή στο πλαίσιο της σφαιρικής εκτιμήσεως του κινδύνου συγχύσεως και του αθέμιτου οφέλους κατά την έννοια της διατάξεως αυτής.
- 43 Ο όμιλος Specsavers προτείνει να δοθεί στο ερώτημα αυτό αρνητική απάντηση, ενώ η Επιτροπή, από την πλευρά της, υποστηρίζει ότι το στοιχείο αυτό μπορεί να ληφθεί υπόψη μόνο για την εκτίμηση της εύλογης αιτίας κατά την έννοια του άρθρου 9, παράγραφος 1, στοιχείο γ', του κανονισμού 207/2009. Καθόσον προτείνει να δοθεί αρνητική απάντηση στο τέταρτο ερώτημα, η Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου εκτιμά ότι παρέλκει η απάντηση στο πέμπτο ερώτημα.
- 44 Πρέπει να επισημανθεί συναφώς ότι, όπως υπομνήσθηκε στις σκέψεις 34 και 39 της παρούσας αποφάσεως, τόσο ο κίνδυνος συγχύσεως κατά την έννοια του άρθρου 9, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού 207/2009 όσο και το αθέμιτο όφελος κατά την έννοια του άρθρου 9, παράγραφος 1, στοιχείο γ', του ίδιου κανονισμού πρέπει να εκτιμώνται σφαιρικά, λαμβανομένων υπόψη όλων των στοιχείων που ασκούν επιρροή στη συγκεκριμένη περίπτωση.

- 45 Επιπλέον, από τη νομολογία του Δικαστηρίου προκύπτει ότι για τις εκτιμήσεις αυτές πρέπει να λαμβάνεται υπόψη το συγκεκριμένο πλαίσιο εντός του οποίου χρησιμοποιήθηκε το σημείο που φέρεται ως παρόμοιο με το καταχωρισμένο σήμα [βλ., υπ' αυτή την έννοια, όσον αφορά το άρθρο 5, παράγραφος 1, της οδηγίας 89/104, απόφαση της 12ης Ιουνίου 2008, C-533/06, O2 Holdings και O2 (UK), Συλλογή 2008, σ. I-4231, σκέψη 64].
- 46 Υπό τις συνθήκες αυτές, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι το γεγονός ότι ο τρίτος που χρησιμοποιεί σημείο το οποίο φέρεται ότι προσβάλλει το καταχωρισμένο σήμα συσχετίζεται και ο ίδιος, κατά την αντίληψη σημαντικού μέρους του κοινού, με το χρώμα ή τον συνδυασμό συγκεκριμένων χρωμάτων που χρησιμοποιεί για την παρουσίαση του σημείου αποτελεί στοιχείο, μεταξύ άλλων, το οποίο μπορεί να έχει ορισμένη σημασία κατά την εξέταση της υπάρξεως κινδύνου συγχύσεως ή του αθέμιτου οφέλους κατά την έννοια του άρθρου 9, παράγραφος 1, στοιχείο β' ή γ', του κανονισμού 207/2009.
- 47 Αφενός, δεν μπορεί να αποκλειστεί ότι αυτό το γεγονός ενδέχεται να επηρεάσει την αντίληψη που έχει το κοινό για τα επίμαχα σημεία και, άρα, να έχει επίδραση στην ύπαρξη κινδύνου συγχύσεως μεταξύ των εν λόγω σημείων κατά την έννοια του άρθρου 9, παράγραφος 1, στοιχείο β), του εν λόγω κανονισμού.
- 48 Συνεπώς, στην υπόθεση της κύριας δίκης, το γεγονός ότι η ίδια η Asda συσχετίζεται με το πράσινο χρώμα το οποίο χρησιμοποιεί για τα σημεία που φέρονται ότι προσβάλλουν τα σήματα του ομίλου Specsavers θα μπορούσε να έχει ιδίως ως συνέπεια άμβλυνση του κινδύνου συγχύσεως ή συσχετίσεως μεταξύ των σημείων αυτών και των σημάτων του ομίλου Specsavers, καθόσον κατά την αντίληψη του ενδιαφερόμενου κοινού το πράσινο χρώμα των εν λόγω σημείων θα μπορούσε να είναι εκείνο της Asda, πράγμα που εναπόκειται στο αιτούν δικαστήριο να εξακριβώσει.
- 49 Αφετέρου, όπως υποστήριξε η Επιτροπή στις παρατηρήσεις που υπέβαλε ενώπιον του Δικαστηρίου, το γεγονός ότι ο τρίτος που χρησιμοποιεί σημείο το οποίο φέρεται ότι προσβάλλει το καταχωρισμένο σήμα συσχετίζεται και ο ίδιος, κατά την αντίληψη σημαντικού μέρους του κοινού, με το χρώμα ή τον συνδυασμό συγκεκριμένων χρωμάτων που χρησιμοποιεί για την παρουσίαση του σημείου αυτού μπορεί να αποτελεί στοιχείο που ασκεί επιρροή προκειμένου να διαπιστωθεί αν η χρήση του εν λόγω σημείου έχει «εύλογη αιτία» κατά την έννοια του άρθρου 9, παράγραφος 1, στοιχείο γ', του κανονισμού 207/2009.
- 50 Κατά συνέπεια, στο πέμπτο ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 9, παράγραφος 1, στοιχεία β' και γ', του κανονισμού 207/2009 έχει την έννοια ότι το γεγονός ότι ο τρίτος που χρησιμοποιεί σημείο το οποίο φέρεται ότι προσβάλλει το καταχωρισμένο σήμα συσχετίζεται και ο ίδιος, κατά την αντίληψη σημαντικού μέρους του κοινού, με το χρώμα ή τον συνδυασμό συγκεκριμένων χρωμάτων που χρησιμοποιεί για την παρουσίαση του σημείου αυτού αποτελεί στοιχείο που ασκεί επιρροή στο πλαίσιο της σφαιρικής εκτιμήσεως του κινδύνου συγχύσεως και του αθέμιτου οφέλους κατά την έννοια της διατάξεως αυτής.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 51 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (τρίτο τμήμα) αποφαινεται:

- 1) Τα άρθρα 15, παράγραφος 1, και 51, παράγραφος 1, στοιχείο α', του κανονισμού (ΕΚ) 207/2009 του Συμβουλίου, της 26ης Φεβρουαρίου 2009, για το κοινοτικό σήμα, έχουν την έννοια ότι η προϋπόθεση της «ουσιαστικής χρήσεως», κατά την έννοια των διατάξεων**

αυτών, ενδέχεται να πληρούται στην περίπτωση που κοινοτικό εικονιστικό σήμα χρησιμοποιείται μόνο από κοινού με κοινοτικό λεκτικό σήμα το οποίο τίθεται πάνω από αυτό, ενώ, επιπροσθέτως, ο συνδυασμός των δύο σημάτων αυτών έχει επίσης καταχωριστεί ως κοινοτικό σήμα, εφόσον η διαφοροποίηση μεταξύ της μορφής με την οποία το σήμα χρησιμοποιείται και εκείνης με την οποία το σήμα αυτό έχει καταχωριστεί δεν μεταβάλλει τον διακριτικό χαρακτήρα του εν λόγω σήματος όπως αυτό καταχωρίστηκε.

- 2) Το άρθρο 9, παράγραφος 1, στοιχεία β' και γ', του κανονισμού 207/2009 έχει την έννοια ότι, στην περίπτωση που η καταχώριση κοινοτικού σήματος δεν έχει γίνει με χρώμα, αλλά ο δικαιούχος του το έχει χρησιμοποιήσει εκτενώς σε ορισμένο χρώμα ή συνδυασμό συγκεκριμένων χρωμάτων, ώστε να έχει πλέον συσχετισθεί στην αντίληψη σημαντικού μέρους του κοινού με αυτό το χρώμα ή συνδυασμό χρωμάτων, το χρώμα ή τα χρώματα τα οποία τρίτος χρησιμοποιεί για τη παρουσίαση σημείου το οποίο φέρεται ότι προσβάλλει το σήμα αυτό ασκούν επιρροή στο πλαίσιο της σφαιρικής εκτιμήσεως του κινδύνου συγχύσεως ή της σφαιρικής εκτιμήσεως του αθέμιτου οφέλους κατά την έννοια της διατάξεως αυτής.
- 3) Το άρθρο 9, παράγραφος 1, στοιχεία β' και γ', του κανονισμού 207/2009 έχει την έννοια ότι το γεγονός ότι ο τρίτος που χρησιμοποιεί σημείο το οποίο φέρεται ότι προσβάλλει το καταχωρισμένο σήμα συσχετίζεται και ο ίδιος, κατά την αντίληψη σημαντικού μέρους του κοινού, με το χρώμα ή τον συνδυασμό συγκεκριμένων χρωμάτων που χρησιμοποιεί για την παρουσίαση του σημείου αυτού αποτελεί στοιχείο που ασκεί επιρροή στο πλαίσιο της σφαιρικής εκτιμήσεως του κινδύνου συγχύσεως και του αθέμιτου οφέλους κατά την έννοια της διατάξεως αυτής.

(υπογραφές)